

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 czerwca 2019 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Ł. stwierdził, że A. K. (1) nabył przez zasiedzenie z dniem 2 września 2011 r. własność nieruchomości położonej w Ł. na ul. (...) o pow. 0,2841 ha oznaczonej jako działka nr (...), dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą (...) oraz orzekł o kosztach postępowania .

W uzasadnieniu skarżonego orzeczenia Sąd Rejonowy potwierdził, że nieruchomość będąca przedmiotem postępowania stanowiła własność D. T., a znajdowała się w samoistnym posiadaniu najpierw od 1975 roku jej byłego męża B. K., a następnie, po śmierci B. K. w dniu 21 sierpnia 2011 roku jej syna – wnioskodawcy w sprawie .

W dniu 23 maja 2013 r. D. T. darowała nieruchomość uczestniczce postępowania - S. P. . Zmiana właściciela nastąpiła zatem po upływie terminu zasiedzenia, tj. 2 września 2011 r., wobec czego, jako dokonana przez osobę nieuprawnioną, nie wywołała skutków prawnych.

Apelację od powyższego postanowienia wniosła uczestniczka S. P.. Zarzuciła naruszenie następujących przepisów

- art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej ocenie materiału dowodowego , wbrew regułom logiki i doświadczenia życiowego ,

- art. 328 § 2 k.p.c. wobec braku jakiegokolwiek oceny zeznań świadków i uczestniczki

- art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.c. i 245 k.p.c. poprzez bezpodstawne oddalenie wniosków dowodowych o przesłuchanie świadka A. K. (2) oraz zobowiązania wnioskodawcy i G. O. do złożenia umowy darowizny .

W konkluzji skarżąca wniosła o zmianę skarżonego postanowienia poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania, ewentualnie uchylenie skarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była o tyle uzasadniona, iż skutkowałą uchyleniem zaskarżonego orzeczenia, jednakże z innych powodów, niż wywiedzione w apelacji.

Sąd Rejonowy stwierdził zasiedzenie z dniem 2 września 2011 r., zaś darowizna nieruchomości przez D. T. na rzecz uczestniczki S. P. została dokonana 23 maja 2013 r., a zatem po upływie terminu zasiedzenia wskazanego we wniosku i ostatecznie przyjętego przez Sąd I instancji . Jak zauważył sam Sąd Rejonowy w uzasadnieniu skarżonego postanowienia, darowizna ta nie zrodziła zatem skutków prawnych związanych z przeniesieniem tytułu własności .

D. T. jako wyłączna właścicielka nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...) miała natomiast troje dzieci z mężem B. K.: A. K. (1), M. K. i G. O.. B. K. zmarł w 2011 r., a D. T. zmarła 28 września 2014 r., a zatem przed wszczęciem postępowania w niniejszej sprawie o zasiedzenie . Niewątpliwie zatem wszyscy spadkobiercy D. H. powinni zostać wezwani do udziału w niniejszym postępowaniu, gdyż wynik postępowania dotyczy ich praw do nieruchomości.

W postępowaniu nieprocesowym sąd z urzędu obowiązany jest czuwać nad tym, żeby wszyscy zainteresowani byli uczestnikami postępowania. Zgodnie jednak z art. 510 § 1 zd. 1 k.p.c., zainteresowany może przystąpić do sprawy rozpoznawanej w trybie nieprocesowym aż do chwili jej prawomocnego zakończenia, może więc uczynić to także w sytuacji, gdy sprawa - na skutek środka odwoławczego - znajduje się już na wyższym szczeblu instancji. Samo przystąpienie do udziału w sprawie może nastąpić także przez wniesienie przez osobę zainteresowaną środka

odwoławczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 1997 r., I CZ 82/97, OSNC 1997, nr 12, poz. 209; str. 111, MoP 1998 nr 2, str. 5).

Pomimo jednak tej możliwości, w realiach przedmiotowej sprawy brak było podstaw do podjęcia przez Sąd Okręgowy czynności w zakresie uzupełnienia kręgu uczestników postępowania. Należy zwrócić uwagę na przepis art. 176 ust. 1 Konstytucji, zgodnie

z którym, postępowanie sądowe jest co najmniej dwuinstancyjne. Stosownie zaś do przepisu art. 78 Konstytucji, każda ze stron ma prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych

w pierwszej instancji. Wyjątki od tej zasady oraz tryb zaskarżania określa ustawa. Należy wskazać, że zarówno prawo do zaskarżenia orzeczenia, jak i związana z nim dwuinstancyjność, muszą się urzeczywistniać nie in abstracto, ale w odniesieniu do każdego, kto w danej sytuacji prawnoprocesowej realizuje przysługujące mu prawo do sądu. Nie chodzi zatem o formalne istnienie w danej sprawie co najmniej dwu instancji sądowych oraz ustanowienie powszechnie dostępnego środka odwoławczego, ale o realne zagwarantowanie "każdemu" możliwości skorzystania z tego środka. Powyższy wywód nie narusza ograniczeń kasatoryjnych sądu drugiej instancji, przewidzianych w art. 386 § 4 k.p.c., gdyż w tym konkretnym wypadku trzeba przyznać pierwszeństwo argumentom wypływającym wprost

z Konstytucji. Mówiąc inaczej, mamy tutaj do czynienia z pozakodeksową, wypływającą wprost z Konstytucji, podstawą uchylenia zaskarżonego orzeczenia (por. art. 8 ust. 2 Konstytucji) – tak również Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 21 maja 2002 roku

(III CKN 948/00, Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna rok 2003, Nr 5, poz. 68; Biul. SN 2002 nr 11, str. 13, MoP 2003 nr 6, str. 275).

Jakkolwiek nie można przy tym mówić o sprzeczności przepisu art. 510 § 1 k.p.c. -

w części, w której dotyczy on możliwości wzywania do udziału w sprawie w postępowaniu odwoławczym - z przepisami art. 78 i 176 ust. 1 Konstytucji, to jednak na skutek jego stosowania, w odniesieniu do konkretnych osób, mogą powstać sytuacje, w których konstytucyjne prawo kontroli orzeczeń i postępowania sądowego zostanie naruszone lub odjęte (wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z 10 lipca 1997 r. III Ca 600/19, L. nr (...)).

Taka sytuacja ma również miejsce w niniejszej sprawie. Wezwanie spadkobierców D. T. do udziału w sprawie na etapie postępowania apelacyjnego prowadziłyby bowiem do pozbawienia tych uczestników prawa do aktywnego uczestniczenia

w postępowaniu i związanej z tym udziałem chociażby możliwości podjęcia inicjatywy dowodowej czy kontroli orzeczeń.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił krąg uczestników postępowania, tj. spadkobierców po właścicielce nieruchomości D. T. i zapewnił im udział w postępowaniu, z możliwością wypowiedzenia się co do wykonywania czynności władczych wobec nieruchomości, czasokresu i charakteru posiadania nieruchomości do śmierci B. K., którego okres posiadania ma być zaliczony do czasokresu posiadania nieruchomości przez A. K. (1).

Powiększony krąg uczestników o spadkobierców B. K. pozwoli również tym osobom odnieść się do okresu posiadania tej nieruchomości przez B. K. i wywiedzenie się przez nich co do wyłącznego, bądź nie objęcia nieruchomości w posiadanie przez A. K. (1).

Wobec powyższego, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, pozostawiając Sądowi Rejonowemu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego stosownie do art. 108 § 2 k.p.c.